

Nr 917

Av herr Nilsson i Tvärålund m. fl., om försäljning av domänverksskogar i sysselsättningsfrämjande syfte.

(Lika lydande med motion nr 708 i Första kammaren)

Då en betydande del av vår befolkning är beroende av våra skogar och deras avkastning är det naturligt att skogliga spörsmål tilldrar sig stort intresse i den allmänna debatten. För närvarande pågår ett antal statliga utredningar som berör skogsnäringen i olika avseenden. Det råder naturligtvis full enighet om att skogen bör brukas så att den lämnar högsta möjliga bidrag till nationalinkomsten. Debatten om vägarna att nå detta mål har ibland även berört de olika ägarkategoriernas försättningar.

En statlig utredning har sålunda studerat de olika ägarkategoriernas skogsförhållanden. Något entydigt svar har inte kunnat ges beträffande de olika ägarkategoriernas eventuella företräden och nackdelar. För framstegstakten inom näringen torde den nuvarande ägarfördelningen på de tre stora ägarkategorierna fysiska och juridiska personer och staten vara ägnad att skapa en stimulerande konkurrens. Dessa ägarkategoriernas integration mot vidareförädling torde i en framtid vara en stark drivfjäder i framstegsutvecklingen på detta område.

Förhållandena beträffande klimat, biologiska betingelser, ekonomi, skogens ekonomiska betydelse för människan etc. skiftar i vårt geografiskt stora land. Dessa förhållanden synes i förfluten tid ha haft ett inte oväsentligt inflytande på hur ägarfördelningen kommit att utveckla sig i olika delar av vårt land. Den nuvarande ägarfördelningen har således i rätt stor utsträckning sitt upphov i förhållanden, som rådde långt tillbaka i tiden. Det är naturligt att ägarförhållandena på en sådan vara som skogen inte kan vara en statisk fråga utan måste anpassas till de skiftande förhållandena. Lagstiftningen på skogsområdet ger också under olika tidsperioder uttryck härför.

Det må medges att det är svårt att göra en rättvis jämförelse mellan ägarkategorierna i fråga om utbyte och effektivitet. En hos allmänheten i skogsområdena rätt allmänt spridd uppfattning är att det enskilda bondeskogsbruket gett största utbyte i fråga om kommunala skatteinkomster per ha i form av vinst på skogen och av arbetsinkomster.

Domänverket inlevererar till statsverket varje år ett antal miljoner kronor i vinst. Huruvida den borde vara större med hänsyn till omfattningen av verksamheten och i jämförelse med vad andra ägarkategorier presterar skall vi avstå från att uttala någon mening om ehuru kritik ofta riktas mot domänskogarnas till synes låga avkastning.

Domänverkets resultat synes oss emellertid inte vara så gott att inte andra ägar-kategorier bör kunna få förvärva domänskog om det anses kunna gagna en bygd. Vi har kommit till dessa slutsatser bl. a. genom ett jämförande studium av skogsall-männingars och revirens årsbokslut under ett antal år. Jämförelserna berör före-trädesvis Norrland. Domänverket har där inom stora områden upphört med skogs-bruksverksamhet på grund av dålig lönsamhet. Detta har föranlett vissa skogsall-männingar att ta upp frågan om förvärv av domänskog. Allmänningarna bedriver enligt uppgift lönsamt skogsbruk på områden som domänverket inte kan erhålla lönsamhet på. Människor i dessa som regel hårt arbetslöshetsdrabbade områden har därigenom kommit i en ännu svårare sysselsättnings-situation. Ofta är i dessa områden skogsbeståndet överårigt och i behov av reproduktion. Inför dessa förhål-landen får enligt vår mening inte samhället inta en oförstående attityd till att domänskogar må kunna övergå till annan ägarkategori. Enskilda skogsägare — må-hända i form av gemensamhetsskog — och även kommuner och skogsallmänningar skulle, enligt vår mening, i många fall bättre än domänverket kunna driva skogs-bruk på sådant sätt att de berikade ortens näringsliv och sysselsättningen på grund av att äganderätten och administrationen vore förankrad i bygden.

Domänverkets skogar i inlandet och mot fjällbygden skulle med en framsynt pla-nering och förvaltning bli en tillgång för bygden även på annat sätt än genom skogsbruk. Fiskevatten, fritids- och strövområden borde genom kommunala men också genom enskilda initiativ kunna på ett utomordentligt sätt utgöra en väsent-lig del i turistnäringen.

Lokaliseringsstöd eller stöd via arbetsmarknadsåtgärder borde utgå för sådana ändamål. Det är vår uppfattning att även beträffande dessa utvecklingsmöjligheter det skulle vara fördelaktigt om äganderätten till en betydande andel av statens skogar vore förankrad i bygden.

Statens äganderätt och förvaltning av stora skogsområden får inte vara ett hin-der för en anpassning av näringsverksamheten. Vissa risker härför synes oss föreligga främst inom Norrlands inland och fjällbygder.

Då skogen inom mycket stora områden av Norrlands inland inom överskådlig tid inte synes representera något egentligt skogsbruksvärde bör omedelbara överlägg-ningar upptas med kommuner, allmänningar eller enskilda om intresse finnes för förvärv av domänverkets skogar. Målsättningen för förvärven bör vara att förstärka näringslivet i bygden. Realistiska planer härför bör föreligga. I avsikt att så snabbt som möjligt åstadkomma sådana projekt bör länens lokalisering myndigheter kunna engageras. Då en mycket snar hjälp att öka sysselsättningsmöjligheterna för befolk-ningen i här berörda bygder är av nöden bör den föreslagna verksamheten kunna igångsättas försöksvis där intresse och acceptabla projekt föreligger. En fråga av betydelse är givetvis på vilka ekonomiska villkor här ifrågasatt överförande av domänskog bör ske. Vi ser det som naturligt att vid dessa bedömningar hänsyn måste tas till syftet med överlåtelsen, nämligen att berika näringslivet i bygden.

De ovan aktualiserade frågeställningarna är av mycket komplicerad natur. En allsidig parlamentarisk utredning bör därför tillsättas och framlägga förslag enligt de i motionen framförda tankegångarna.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj: måtte anhålla
om skyndsam inventering av möjligheterna att försälja domän-
verksskogar, främst inom i motionen berörda områden, för att
ökade sysselsättningsmöjligheter skall kunna skapas, samt
om skyndsamma åtgärder i övrigt till förverkligande av motio-
nens syfte.

Stockholm den 26 januari 1968

Jan-Ivan Nilsson (cp)
i Tvärålund

Erik Larsson (cp)
i Norderön

John Eriksson (cp)
i Bäckmora
